

ชื่อเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ บทบาทของพนักงานสอบสวนต่อการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด
เลือกตั้ง

ชื่อผู้เขียน พ.ต.ต. สรรภภัทร ปราบพุดชา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. ธนัน อนุมานราชชน	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เกี่ยวกิ่งแก้ว	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉันทน์ ชพานนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องบทบาทของพนักงานสอบสวนต่อการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดเลือกตั้งนี้ มีความประสงค์เพื่อ ศึกษาการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวกับผู้กระทำผิด พ.ร.บ. เลือกตั้ง เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวกับผู้กระทำผิด พ.ร.บ. เลือกตั้งทั้งในด้านตัวพนักงานสอบสวน ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง/พรรคการเมือง ประชาชนผู้เลือกตั้ง กระบวนการในการสอบสวน และเพื่อตรวจสอบสมมุติฐานที่ว่า การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวกับผู้กระทำผิด พ.ร.บ. เลือกตั้งนั้น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆข้างต้น

วิธีการศึกษา การรวบรวมข้อมูลเป็นการผสมผสานระหว่างวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินคดีการกระทำผิดคดีเลือกตั้ง

นั้นยังจำเป็นที่มีความสำคัญในการดำเนินการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดเลือกตั้งมากที่สุดได้แก่พรรคการเมือง
รองลงมาได้แก่ กระบวนการในการสอบสวนตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
การเลือกตั้ง รองลงไปอีกได้แก่ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตัวพนักงานสอบสวนเอง และประ
ชาชนผู้เลือกตั้งตามลำดับ พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
โดยพึงพอใจที่จะทำหน้าที่ต่อไปมากที่สุด รองลงมาได้แก่พอใจกับผลงานที่ผ่านมาและภูมิใจ
ที่ได้ทำงานนี้ตามลำดับ พนักงานสอบสวนได้รับการสนับสนุนในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำ
ผิดเลือกตั้งในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ที่ต่ำที่สุดคือการได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์
ที่จำเป็น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีการกระทำผิดเลือกตั้งที่สำคัญได้แก่ปัญหา
การใช้ดุลพินิจเกี่ยวกับคดี รองลงมาได้แก่การกลั่นกรองถึงการกระทำผิด และการรวบรวม
พยานหลักฐาน และความรู้สึกว่าเป็นภาระยุ่งยากในการดำเนินคดี ตามลำดับ การที่ผู้
สมัครหรือพรรคการเมืองมีอิทธิพลในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนเนื่องมาจากการที่
สังกัดพรรคการเมืองใหญ่/เคยเป็นรัฐบาลมาก่อนมากที่สุด รองลงมาได้แก่การแข่งขันของผู้
สมัคร การที่ผู้สมัครเคยผูกพันช่วยเหลือพนักงานสอบสวนมาก่อน และความเกรงใจกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้เสนอให้ตัวพนักงานสอบสวนควรมีอุดมการณ์ มี
ความมุ่งมั่นในการดำเนินการด้วยความยุติธรรม รอบคอบ ไม่เห็นแก่อิทธิพลหรือผลประโยชน์ใด ๆ
พยายามศึกษาทำความเข้าใจระเบียบกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นแล้ว
ควรได้มีการแลกเปลี่ยนบทเรียนและประสบการณ์เพื่อจะทำให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพ
มากที่สุดรวมทั้งช่วยสอนงานให้แก่พนักงานสอบสวนที่ยังมีประสบการณ์น้อยในการดำเนินคดี
ในลักษณะนี้อีกด้วย ในส่วนของสำหรับผู้บังคับบัญชาระดับสูงจะมีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วม
รับผิดชอบ เป็นที่ปรึกษาแนะนำการดำเนินคดี จัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดประสบการณ์
การทำคดีความผิดเลือกตั้งให้แก่พนักงานสอบสวน สนับสนุนทางด้านขวัญกำลังใจและเครื่องมือ
อุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินคดี ปกป้องพนักงานสอบสวนจากอิทธิพลภายนอก การเผยแพร่
แฟ้มรณรงค์ทำความเข้าใจแก่ประชาชนและพรรคการเมืองให้ร่วมมือในการดำเนินคดี และ

ที่สำคัญที่สุดก็คือต้องระมัดระวังไม่ให้มีอิทธิพลภายนอกมามีผลต่อการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาเอง นอกจากนั้นควรให้ปรับปรุงขั้นตอนของกฎหมาย โดยกระบวนการสอบสวนต้องยอมรับว่าการดำเนินคดีความผิดเลือกตั้ง เป็นคดีพิเศษและต้องมีกฎหมายวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมที่แตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป

Independent Study The Role of Criminal Investigators in the
 Prosecution of Election Offences

Author Pol.Maj. Sanphat Prabpudcha

M.A.(Political Science) Politics and Government

Examining Commitee

Lecturer Dr. Tanun Anumanrajadhon **Chairman**

Assoc.Prof. Somsak Keawkingkeo **Member**

Assist.Prof. Nat Chaparnond **Member**

Abstract

The purposes of this study are; to study the prosecution of criminal investigators on election offences, to study factors (i.e., criminal investigators themselves, electoral candidates/political parties, electors and prosecution process) affecting the prosecution of criminal investigators on election offences, and to test the hypothesis that factors affecting the criminal investigators, electoral candidates/political parties, electors, and prosecution process are interrelated in the prosecution.

The method of study involves both qualitative and quantitative techniques. The findings suggest that factors

affecting most the prosecution are in the following order : the political parties, the prosecution process, the electoral laws, the electoral candidates, the investigators, and the electors.

Criminal investigators are fairly satisfied with their responsibilities, prefer to continue their works; are satisfied with their past performances, and are proud of doing the job. However, it is found that the supports they receive are fairly low. The least is material support, training, and advices from superiors, in order. Problems they find most on prosecution are judging the offences, assessing the offences, gathering the evidences, and feeling that the investigation is a burden. Some candidates/parties exert influences over the prosecution because they belong to big parties or used to be in power. Level of competition between the candidates or familiarity between the candidates and the investigators also play a major role.

This study suggests that criminal investigators should be committed with their principle ;determined to perform their tasks fairly, cautiously,and unyielding to any influences ; attempt to understand more about related rules and regulations. Besides the criminal investigators should share among their colleagues experiences or train their staff for better understanding of the matter. Higher level investigators should play more important role i.e., participate in the investigation , supervise and train new staff in the prosecution of an

electoral offence, protect investigators from outside influences, give information to the public, convince political parties to cooperate with the prosecution, and most of all, not to take part in any underworld influences. Related rules and regulations should also be improved. It is necessary to recognize that the prosecution of electoral offence differs from other general offences. There should be specific and appropriate procedures for prosecution of electoral offence.